

Szerkesztői szállítás

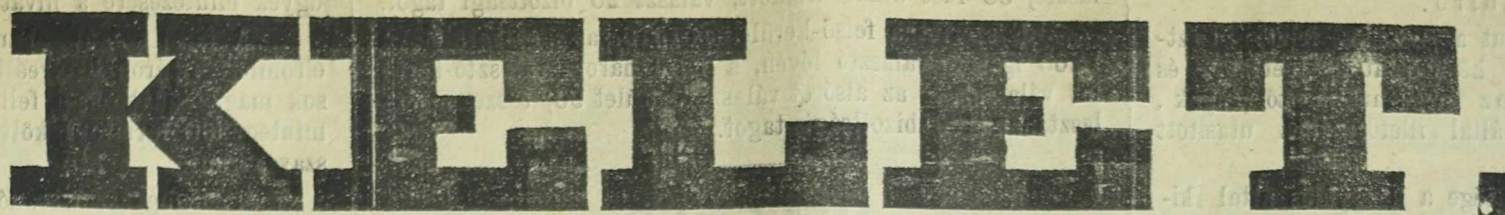
Belső-írályutca 27. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adhatók vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések a hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyesor hasznosított garmond per sor 30 kr. Helyesül minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 32)
Hannoverben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 32)
Pestben: Lang Leopoldnál (Erzsébet-t. 9 szám emelet.)

„KELET”

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt.	Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt.	Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Tanulságok.

I.

(D.) Azon programbeszéd, melyet Gambetta Bordeauxban június 26-án tartott, ha nagy feltűnést okozott akkoron, azon nem csodálkozhatunk, mert abból minden irányban nevezetes tanulságokat vonhatni ki.

Gambetta Franciaország dicsőségének s büszkeségérzetének valódi prototypja volt; ő győzhetlennek hitte Franciaországot, mely annyiszor hordozá három világrészben győzelmes lobogóit; ő hirdette az ellentállást, a harcot a végetekig, s midőn nemzetét a nagy és óriás erőfeszítések után is elbukva látta, most rájött arra, hogy Franciaország veszedelme az alsóbb néposztály miveltségének elhanyagolásában felelt.

Egy francia mondja ki azt, hogy más nemzet nagyobb miveltége vitta ki fölöttük a győzelmet, holott két század óta kiválólag elől látjuk haladni vezérszövétnekkel a francia műveltséget; irodalma, tudományossága, művészete, izlése irányadó volt Európában, Franciaország a szellem és lángész hazája volt, a francia miveltség Európa miveltége. Ha Németország az abstractabb tudományosságban mérkőzött is vele, de a lángész és izlés productumaiban messze hátramaradt Franciaországtól, s hogyan jöhet most az érzelmeiben leghiubb francia azon meggyőződésre, hogy nemzete a szomszéd nemzet miveltége által tulszárnyaltatott?

Méltó dolog e kérdést vizsgálgatnunk, talán abból némi politikai tanulságot önmagunkra nézve is kivonhatunk.

Akár anyagi, akár szellemi productioit nézzük Franciaországnak, lehetlen azon gondolatra jönnünk, hogy a német miveltség a francziát tulszárnyalta volna; és hogy ez mégis tény, azt egyik leghevesb vérű, nemzete dicsvágyától egészen áthatott francia constatiroztta.

Hogyan lehet ezt megfajteni?

Franciaország centralisatiójából. Ő minden kincsét, minden szellemét összehalmozta Párisba, s az összes nemzeti szellem egy hő központban óriásibb erőben nyilatkozott, mint bármely európai nemzet szellemi ereje; de Franciaország, a mely egészen Párisnak élt, önmagáról elfeledkezett; Franciaország központi életében felülmulta egész Európa miveltségét, de provincialis élete rendkívül el volt hanyagolva.

Páris fölemészttette a vidéket; Franciaország, ha egynehány nagyobb vidéki város, a minő Lyon, Bordeaux stb., iparában s fejlődésében mutatott is kiválóbb életjelenséget, de magát a vidéket nem cultiválta; az apróbb birtokosság, az ugynevezett parasztság, el volt hanyagolva, Franciaország mezőgazdasági viszonyai alig állanak a miénknél kifejlődöttebb fokon; évszázadok óta e nemzet minden anyagi és szellemi ereje Páris és vidékének emelésével volt elfoglalva, mint a gyújtó üveg egy égető pontra vonja össze a napsugarakat, Franciaország minden ténye, szelleme, tüze Párisba összpontosított s azon tul sötét volt minden.

Nem úgy volt ez régen Franciaországban, míg a virágzó tartományok rendszerét nem dülta fel a merev centralisatio; de a mint a feslett és romlott királyok hallhatlan kicsapongásai s fényűzéseik tanujává tették Franciaország központját s a Pompadour-féle kalandornők megméltézték az aristocratia, hadsereg s utánok a nép erkölcsét, s a nem-

zet felszine neki futamodott a fényűzésnek s élvezeteknek, s legnagyobb talentumai is, minő egy Talleyrand, egy Mirabeau, pénzért kezdték árulni politikai meggyőződéseiket s speculatiojukra használák föl a nép lelkesedését s éljenzéseit: az ország központjának luxusa, izlése, műveltsége mind inkább emelkedett ugyan, de az egyszersmind magába szitta el a népek erkölcsi tüzt, hogy magában összerontsa; Páris fénye a vidék elsötétedése lett; el volt hanyagolva a földnépe, s habár Normandiában, Bretagneban, Flandriában, Picardiában a vászongyártás virágzott, St.-Etienne 30,000 szövőszékén készült a selyemszalag, s Páris, Nantet, Grenoble stb. bőrgyártói évenként 317 millió franc értéket producáltak; de ha látjuk, hogy e nagy gyárproductio anyagainak több mint felét a külföldről szerezte be Franciaország, és oly anyagokat értünk itt, melyeket Franciaország gazdag földje kifejtett mezőgazdasággal, dúsan s a temérdek gyárak mellett is megnyert, kivitelre is képesen producálhatott volna; ha látjuk, hogy a francia ipar minden főereje épen a gyártásban s nem egyszersmind a nyers termelésben jelentkezett: beláthatjuk egyszersmind a merev centralisatio veszélyes hatását, mely a fővárost tette az országgá, egészen a városi irányt fejlesztette ki; a vidék maga némi életjelenséget csak a vidéki városok gyármunkásságában mutatott, s a régi aristocratia nyomdokára, mely uradalmi s földbirtoka által a népre és a gazdaságra támaszkodván, saját természetét a népre kisebb-nagyobb mérvben visszazugáztatta; a tiers etat állott elé, a városi polgári elem, mely a nép egész fényét magába szitta fel, hogy azt nagy és büszke városaiból a világra tükröztesse vissza, a világra, mely a cosmopolitikai elemek tágabb hazája; és beállott a széldelgő nagy városi üzlet, a gyár volt minden kincs, a gyármunkás minden erő; a földmives, paraszt ott maradt pásztorsípjával a mult idők emlékein andalogva, s parlagmezőin összetalálkozott a duzzogó aristocratia romjaival; a régi idő elemei mumiákká váltak, mignem most elkezdődött a harc az új világban; a gyárak tűzkohói s szövőszékai közt megerősödött karok rátörtek a fényűzésben elpuhult gyárnokokra, s a felfordulásnak indult társadalomban a commune jelszavával láttuk az orgiás tánczát, s láttuk az irtóztatos ordaliát a vagyon és a munka közt, melytől végre is az ugy elhanyagolt vidéki parasztság jobb erkölce, honszeretete s izmos karja menté meg Franciaországot.

Bukuresti levél.

(Saját tudósítónktól.)

1871. july. 14.

(L.) XXV. A strusberg-féle vasúti kérdés Romániára nézve kezdettől fogva felette fontos volt; de ma a fontosság tetőpontját érte el, és a legnagyobb érdekelttség tárgyképe. A legesleglényegesebb földadat, melyre a jelenlegi kormány létele óta vállalkozott (a berlini befolyás oly kézzelfogható, hogy arról nem is kell szólnunk) az említett kérdések eldöntése és pedig a porosz engedménysek javára. A kár, mely innen az országra háromolnék, szántsándékosan és tökéletesen figyelmen kívül marad. E szerint a kormány két javaslatot terjesztett a kamarák elé, melyeknek czélja a már kibocsájtott romániai vasúti kötelezvényeket román állampapirokká átváltatni, illetőleg dr. Strusberg és társainak minden követelés- s tartozásait a romániai államra átruházni. Tudvalevőleg dr. Strusberg urtarto z á s a i követeléseinek tiszteztését képezik; hic Rhodus, hic salta! — A ministeriumnak előbb szándéka volt e kérdést a kezdetben hű kamarákkal egész csendben elintézni, és a fejedelmi palotából folyvást nógatva, arra határozta el magát, hogy a Strusberg és társai consortiummal kötendő conventió fölött javaslatot terjesztett a kamarák elé, oly javaslatot, mely (melleleg legyen mondva) az ország pénzügyi tekiutetéből minden kritikán alul áll. Az egész intézkedésnél oly szembeintő volt a roszkarat, hogy sok képviselő lehetetlennek tartotta a kabinet tervét pártolni, hacsak haza-árukká lenni nem akartak. Ez ügy elintézésének sürgős volta elismertett ugyan a kamarában, de a kormány nem határozhatta el magát, hogy azokat az utóbbi időben napirendre üztesse. Emez önkénytelen és hallgatóság adott halasztás ideje alatt Epureano (tudvalevőleg Strusberg nagy pártosa) és a kiküldött bizottság híres munkálataikat közrebocsájtották és mindenfelé oda igyekeztek, hogy e vesztett ügynek pártfogókat szerezzenek. Sőt az illető oldalról tisztátalan eszközök is jöttek alkalmazásba; mily eredményrel, azt eddig tudni nem lehetett. Udvari ebédek, zene-estélyek adattak a fonséges fejedelem-asszony termeiben, több ily

udvari ünnepély rendeztetett, hogy a hálók kiterjesztésének pártfogók után, kik a Strusberg-féle conventio mellett szavazzanak. De e közben a képviselő-kamara és a senatus ellenzéki elemei sem pihentek. Jonesco és Vernesco egy részről, Desliu más részről minden erejükből oda igyekeztek, hogy a porosz consortiummal kötendő conventio minden áron megbukjék. Az utóbbi a senatus nyilvános ülésében felkiáltott: „Szegény ország! Még egy udvari ebéd a fejedelmi palotában és megszüntül a románok lenni. Desliu nem téved, mert a strusberg ügynek nemcsak pénzügyi és nemzetgazdasági jelentősége van, hanem egyszersmind nemzetközi és politikai is. A jelenlegi kormány sok pártfogója belátja ezt, és nem határozhatja magát, hogy e nemzetellenes mű létrehozásához segédkezett nyujssanak. Hogy egy parlamenti katastropha be ne következék, mely Károly fejedelemre nézve nem ütött volna ki oly kedvezőn mint a f. évi márczius 22-iki, a ministerium az utolsó perczben meggondolta magát és elhatározta, hogy a conventio ügyéből nem csinál kabinet — kérdést. De ez csak akkor történt, midőn már tudva volt, hogy Vernesco mintegy 60 aláírást gyűjtött a következő indítványhoz:

„A Strusberg féle kérdés megoldása végett indítványozzuk:

1. A conventio elvetését;
2. Az engedély fölbontását egy választott bizottság által;
3. A már bevezetett munkálatok és az országban lévő anyagkészlet becslését, hogy ezekből a vasúti kötvények birtokosait illető összeg megtudható legyen ép ugy az elvénnyek, mint a kifizetett tőke törlesztésére.

„A kötvények tulajdonosainak anuak idején tetszésükre bizatik, részvénytársulattá alakulni, a felosztott concessio minden jogát és kötelezést egvállalni és a munkát folytatni.

„E mellett azonban a Strusberg és társai ellen megindított magán- és bünygyi per az elkövetett károk érdekében folytatattik.”

(Mintegy 60 képviselő aláírása.)

E napokban az egész ügy befejezéshez jut. A kormány a titkos szavazás mesterségéhez akar folyamodni.

E fölött fontos ügy elintézéséről jövőben fogom önt tudósítani.

Az 1870-ik 42-ik t. cz. 91 §-a alapján alakult kolozsmegyei kiküldöttség 2-ik szakkbizottságának a 91 §. c) pontja iránt szerkesztett

javaslata.

(Folytatás.)

47. §. A jegyzőkönyvnek ellátási rovatát az iroda-vezetőtől átvett előadói ívek nyomán kitölti az ellátási idő, a hatóság vagy fél a hová vagy a kinek ment, megjelölésével. Ennek megtörténtével az iratokat a levéltárnoknak további kezelés végett át-szolgáltatja.

48. §. Betűrendes „mutató könyvet” (index) vezet, melybe vezérszavak szerint a tárgy és a jegyzőkönyvben nyert szám bejegyzendő.

49. §. Az iktató köteles bármely fél kérésére az őt illető beadványok érkezéséről, iktatói és előszámáról, valamint az elintézés napjáról szóbeli felvilágosítást és a meny nyiben a félnek további joglépések igazolására szükséges, írásbeli bizonyítványt adni.

Iroda-vezető.

50. §. Az iroda-vezető a kiadásra ellenjegyzett ügydarabokat, a fennálló gyakorlat szerint vezetendő, „Kiadókönyvbe” iktatja és az iratok közt leírásra kiosztván, felügyeli a gyors és hibátlan tisztázást.

A tisztázott ügydarabot aláírásra bemutatja s a magános feleknek szóló határozatokat a megye hivatalos pecsétjével ellátja.

A sürgősöknek jelöltek azonnali, a többieknek 8 nap alatti kiadásáért felelős.

51. §. Az eredeti fogalmazványok vevény mellett az iktatónak adandók át (47. §.).

52. §. A kézbesítés magánosoknál nyomtatott vevény-nyel, a központban szolga, a járásban szolgabíró által eszközöltetik. A hivatalos levelezések és felterjesztések postán küldetnek, külön borítékban és a hivatalos pecsét alatt.

A postai küldeményekről „posta-könyv” vezetettetik, melybe rovatok szerint a küldemény iktatói száma és sulya, az elküldés napja, a hatóság vagy fél neve, bejegyzettetik, az átvett utolsó rovatban a postatiszt aláírása igazolja.

Ha a küldeményhez pénz vagy egyéb értékeműek mellékeltenek, a feladást a fennálló postaszabályok szerint, a kiadó saját felelősségére eszközli, az ily kiadványokról külön posta-könyvet vezet az előbbi rovatok szerint azon hozzáadással, hogy egyik rovatban a küldött pénz összege vagy az érték tárgykörülírása legyen láthatóvá téve.

53. §. A kézbesítési ivatek az irodatiszt naponta számba veszi és jegyzék mellett megőrzés végett a levéltárnoknak átadja.

(Árvaszéki elnök, ülnökök, közgyám hatásköréről az árvaszéki szervezet intézkedik.)

Külsőbizviselőkről.

Szolgabíró.

54. §. A szolgabíró, mint a járásnak felelős tisztviselője, végzi a járás összes közigazgatási teendőit, és első hatóságilag határoz a fennálló törvények, szabályrendeletek és szokás által illetőségéhez utasított ügyekben.

55. §. A szolgabíró helyisége a közgyűlés által kijelölt központ, ahol a járás hivatalos helyiségéről és fogdáról gondoskodik.

56. §. Mint közigazgatási tisztviselő

a) végrehajtja a törvényt, kormány-, és törvényhatósági szabályrendeletet, ítéletet és határozatot.

b) haladék nélkül teljesíti az alispán rendeletét, de ha ez ellen nehézség vagy akadály forog fenn, arról 24 óra alatt az alispánnak jelentést téve utasítást kér, addig a végrehajtást függőben tartván.

Ha az alispán utasítása legkésőbb 6 nap alatt meg nem érkezik, a rendelet végrehajtandó.

c) a katonasírtás körül eljár a véderőről szóló törvény (1868 40 t. cz.) és ennek alapján kiadott szabályrendeletek értelmében (1869-ik évi honvédelmi minist. utasítás stb.

d) támogatja a törvényes adóbehajtásban az illető közegeket és ellenőrzi e részben a törvény rendeleteinek szigorú megtartását (1868. 21 t. cz.)

Elemi csapások miatt eszközleendő adó elengedés érdekében az előírt szemlefelvételt fogantatja.

e) felhajtja a felhajtásra hozzá utasított pénzbeli igényeket, díjakat, rovatokat és pénzbeli büntetéseket s az illető helyre beszolgáltatja.

Erről az előírt (72 §.) mintázat szerint kimutatást vezet.

(Folytatása következik.)

Az 1870. XLII. törvénycikk 91. §. értelmében alakult kolozs megyei küldöttség IV. szakosztályának ugyanazon §. b) f) g) és h) pontja iránt szerkesztett javaslata.

Mintán az 1870. XLII. törvénycikk 21-ik §-sa értelmében a törvényhatóság lakosainak számarányához képest minden 500 lakosra egy bizottsági tagot kell számítani, Kolozs megyében az 1869. évi népszámlálás alkalmával felvett 160,690 lakosok számát véve alapul, a megye bizottság állani fog összesen 320 tagból; még pedig: felerészben az országgyűlési képviselő-választásra jogosult legtöbb egyenes államadót fizetők közül, felerészben pedig a választóközönség választottjaiból.

Továbbá a 27-ik §-a szerint választó és választható a törvényhatóság mindazon lakosa, a ki országgyűlési képviselő-választásra jogosítva van és névszerint az utolsó összeírásban foglaltatik, s mintán az 1869. évi összeírás alkalmával a felső-kerületben 1352 választó, füst után 163 küldött, az alsó-kerületben pedig 2121 választó, füst után 144 küldött, és így az egész megyében illetőleg törvényhatóságban összesen 3780 választó találhatik, igazolva: ezen jogosult választók névjegyzékéből egybeállítandó a bizottság felerésze az az 160 tag a legtöbb egyenes adót fizetők közül, 160 tag pedig választás útján betöltendő.

A választás könnyebb eszközölhetése végett, mintán a törvény 35-ik §-sa azt meghatározott időhöz köti, a két kerületet szükséges legalább is nyolcz választó-kerületre osztani, melyszerint a felső-kerület a választók számarányához képest három, az alsókerület pedig öt kerületre osztván, egy kerületre 450, legfeljebb 500 választónál több nem jön, következésképp a választás a kitűzött egy nap alatt befejezhető lesz; s mintán a 26-ik §-a értelmében alakítandó választó kerületek páros számban mindenik kerület a maga kebléből csak is annyi bizottsági tagot választhat, a mennyi a választók számarányához képest egy kerületre esik; a törvényhatóság összes választói számarányánál fogva, minthogy 160 bizottsági tag jön választás alá, tehát 23 $\frac{1}{2}$ választóra esik egy bizottsági tag.

Vége a választó kerületek minél szélszerűbb egybeállítását illetőleg, tekintetbe véve az egyes járások beosztásánál a községek egymáshoz közelebb fekvését és a szükségelt választók számarányát: a kerületek e következő sorrenddel következzenek:

1-ső a gyalui kerület, választó hely Gyalu. Állani fog 18 községből, 503 választóból, ezekből 471 egyenes választó, 32 füst utáni küldött, választ 21 bizottsági tagot.

2-ik a bánffy-hunyadi kerület, választó hely B.-Hunyad: Állani fog 61 községből, 517 választóból, ezekből 432 egyenes választó, 85 füst utáni küldött, választ 22 bizottsági tagot.

3-ik a magyar-sárdi kerület, választó hely M.-Sárd: Állani fog 37 községből, 495 választóból, ezekből 449 egyenes választó, 46 füst utáni küldött, választ 21 bizottsági tagot.

4-ik a moesi kerület, választó hely Mocs: Állani fog 30 községből, 426 választóból, ezekből 386 egyenes választó, 40 füst utáni küldött, választ 18 bizottsági tagot.

5-ik a mező-frátai kerület, választó hely M.-Fráta: Állani fog 15 községből, 425 választóból, ezekből 398 egyenes választó, 27 füst utáni küldött, választ 18 bizottsági tagot.

6-ik a septéri kerület, választó hely Septér: Állani fog 16 községből, 494 választóból, ezekből 466 egyenes választó, 28 füst utáni küldött, választ 21 bizottsági tagot.

7-ik a nagy-nyulási kerület, választó hely N.-Nyulás: Állani fog 11 községből, 449 választóból, ezekből 435 egyenes választó, 14 füst utáni küldött, választ 19 bizottsági tagot.

8-ik a tekei kerület, választó hely Teke: Állani fog

21 községből, 471 választóból, ezekből 436 egyenes választó, 35 füst utáni küldött, választ 20 bizottsági tagot.

E szerint a felső-kerületben 1515, az alsó-kerületben 2265 igazolt választó lévén, a felső három választó-kerület választ 64, az alsó öt választó-kerület 96, összesen választanak 160 bizottsági tagot.

BELFÖLD.

Kolozsvár város képviselő közönségének folyó július hó 15-én tartott közgyűlése.

Polgármester Filep Sámuel elnökle alatt az ülés d. u. 4 órakor vette kezdetét.

Az országgyűlés 1870-ik évi XL. XLVIII-tól LIX-ig s jelen évi I-től XIII-ig terjedő, valamint XV. és XVI-ik szentesített törvénycikkeinek hiteles példányai kihirdetve lettek.

Bittó István magy. kir. igazságügyminiszter működése megkezdéséről értesíti a várost és felhívja a törvényhatóságokat, hogy öt gyámoltsák. A képviselő tudásul vette s feliratban fog válaszolni.

A közmunka- és közlekedési m. kir. minisztérium felhívása olvastatott a vaspályához vezető utak jó karba helyezése és gondozása iránt, minek a közönség a bel- és külváros e nemű utainak költséges helyreállításával nagy részben már eleget is tevén, továbbra a megyei szomszéd-falvaknak vasuti közlekedésére nézve fontos kajántó-völgyi út megépítéséről intézkedett oly módon, hogy e munka, költséges volta miatt, ha egyszerre nem, legalább évi részletekben hajtassék végre.

Züllich István nyugalm. főispáni helytartó urnak a városi törvényszék 1866—67-beli vezetéséről igényelt jutalma ügyében, a m. kir. belügyminisztérium ismételt sürgetéseire, a szakszabotmány véleménye került tárgyalás alá. E jelentés nem talál méltányossági érveket, melyekből akár a fennebbi teljesítmények természeti mivoltát, akár a kérelmező ur vagyoni kielégítő állapotát tekintve a követelt 1000 frt jutalom megadható lenne, de méltatlankodva kel ki azon hang ellen, melylyel kérelmes ur mind a felsőbbbségtől, mind attól a közönségtől, melynek jóvoltához folyamodik, oly jutalmat kíván, mely számára sem egyik, sem másikkal rendszeresítve vagy csak kiltásba helyezve sem volt, s kívánja e jutalmat akkor, midőn fennforgó teljesítményei ideje alatt a kérdéses fizetést jóval felülhaladó nyugdíj élvezett, kívánja pedig az államtól nyert törvénykezési pénzsegélyből, melyet a kijelölt czélra a város utolsó fillérig elköltött, sőt sajátjából még számos ezerral pótolta is. A szakszabotmány véleménye nyomán a képviselő előbbi tagadó határozata mellett megmaradván, a m. kir. belügyminisztériumhoz feliratot fog intézni.

A mult télen a szomszéd Szálas erdőn vágott tűzifa, a kebli fogyasztás maradékával együtt, rendelkezésre állván, abból a képviselő 108 $\frac{1}{2}$ köb-ölet a jövő téli kebli szükségére hagyni, 101 kurta öl s 57 csomó ágat pedig a közelebbi angusztnus végén elárverezni rendelt.

Orbán József engedélyt kér, hogy a főtéri gróf Rhédey-ház alján levő kávéháza előtt kioszkjait kiszélesíthesse s előfákkal körülültethesse, a szakszabotmány javaslataira a közgyűlés nem csak e térszűkítésbe nem egyezett bele, hanem rendelkezett, miké a kávéház és kioszk közt az alig pár rófnyi járdán egybeseregleni szokott üzerek s beszélgetők csoportjai, kivált a női közönségre nézve kellemetlenné vált járáskelést többé ne zavaráj s ez irányban a hatóság úgy örködjék, hogy szükség esetére még az ottan eddig élvezett kioszk-engedély is szűkebbre fog vonatni.*)

Reschner Dánielnek, hiduteza végén újuló épülő háza melletti szomszéd telke hátuljához befoglalás végett, hogy a két telek hátrészét egyenes vonalba hozhassa, a szappan-utcai könyök-sikátorból, egy újabb szemlélő bizottság véleménye folytán, néhány □ ölnyi közhely oly módon lett átengedve, hogy cserében több ölnyi új utcát nyisson saját telkéből a közlekedés számára, s 3 $\frac{1}{3}$ □ ölnyi helyárát, mennyivel a csere által többet nyer, a bizottságilag véleményezett 7 frt helyett □ öletől 20 frtjával fizesse meg. Egyszersmind utasítva lett az illető szakszabotmány, hogy a város közhelyeinek becsáiról, utcáinként véleményét adjon.

Weiss Mórnak, mint a plébános malma bérnökének a hid kapu előtti hid átalakítása alkalmából a kis Szamos elvétele által mult nyáron egy hóig malma szünetelvé s ebből eredett haszonbéri rövidségéért a várostól kárpótlást kérvén, igénye a jogügyi szakszabotmány javaslataira egyszerűen elutasított.

Stampf Károlynak a sétatér utcában 1 $\frac{1}{6}$ □ öl s gróf Kemény Miklósné külmönstör utcai telkének a kis Szamosra rugó végében 4 □ öl s néhány hüvelyk közhely az elsőnek 5 frt 84 kr, s az utóbbinak 25 frt 33 kr. becsárban átengedve lettek.

Ajtai László 1859—62 évekről a redoute haszonbérében, künn maradt hátralékai részint általa törlesztvén, részint kezei s legutóbb törvényszéki elégtétel útján is behajtatván, mintegy 694 frtnyi késedelmi kamat maradt még fenn e hátralékok után, mit a képviselő, a jogügyi szakszabotmány javaslataira, tekintve, hogy a haszonbér teljesen befolyt, sőt kamat czimén is jött be 96 frt, továbbá, hogy az adós csőd alá jutott s kezei ellenében sem ítelt meg a törvényszék kamatot, a bevándorlók sorából, elévülés miatt is, végkép kitörleendőnek határozott.

A városi árvai bizottság 1870. évi ügylet-kimutatása terjesztetett elő, mely szerint e hivatal a mult évben elintézett 507 ügyet, gyámság alól fölmentett 33 egyént, gondnokság alól 2-öt s számadást 1-et látott el.

*) E határozat utóbbi része csak nem fog fogantatba vétetni. A kioszk jelen állapotában nem akadályozza a közlekedést, ha pedig a nőnek nem tetszik arra menni, kerüljenek. Szerk.

Tudásul vétetett, azzal az utasítással, hogy a számadási ügyek elintézésére a hivatal kiváló igyekezetet fordítson.

A felső szénutczában a Bornemisza Lajos telke előtt elromlott vízárak helyreállítására, a szomszéd házbirtokosok magán adakozásai felhasználásával, a még szükségelt mintegy 60 forintnyi költség s porond- és kőhordás megszavaztatott.

A borfogyasztási adó ez év első feléről befolyt jövedelmének kimutatásait vette a képviselő tudásul, a tavali alól álló eredmény alkalmából a megfelelő intézkedést akkorra tartva fenn, midőn a kincstárral ez évben megújítandó egyezmény s az egész év jövedelme tudva lesz.

A Szt-Györgyhegy alatti alsó és felső rétek jelen-tékeny részének 1864-ben viz által történt elmosásáért akkori bérő Berei Elektől támasztott haszonbér-elengedési igényre nézve kiküldött újabb bizottság jelentése olvasatott; de minthogy ebben azon szénatermés értéke lett a 802 frtban javasolt kárpótlás alapjául téve, mely az elmosott hely területéről, ha az épen marad, részletekbe kötvé lesz vala nyerhető, s így a munkáltatás költsége is a kártérítésbe vétetett: a képviselő e túlzott javaslatot nem fogadta el, hanem az ügy bővebb vizsgálatát határozá el.

A jövedelmi adót kivető bizottságba, mely a m. kir. pénzügyigazgatósággal működik, az egyébként elfoglalt Folly Mihály helyett Olasz Károly képviselő neveztetett ki.

Indítvány folytán intézkedett a közgyűlés, hogy a gázvezeték árkai ásása alkalmával található tárgyak, mint-hogy közöttük a régészetre nézve jelentékenyek is fordulhatnak elő — az elvezéstől megvédve legyenek.

Ülés vége esti 6 órakor.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, július 19.

(s.) Amerikából s illetőleg New-Yorkból vett táviratunk nyomán közelebből, irtuk volt, hogy ott a katolikus és protestáns lakosság között véres összeütközés volt. A vallási türelmetlenség e barbár nyilvánulása épen a vallásszabadság classicus hazájában mindekit meglepett. Ez utcai harcokról most a „Times“ részletes távirati tudósítást közöl. Hogy azonban olvasóink megérthessék e rendkívüli esemény szülő okát, szükség némi történelmi előzményt előre becsátanunk. III. (orániai) Vilmos mintegy két századdal ezelőtt legyőzvén ellenét, a katolikus II. Jakabot, Irland királyát, ennek következtében az ir földet végleg protestáns uralom alá vetette. A protestánsok a két döntő esata évfordulati napját jul 1-én és 12-én ezóta mindig megünnepelték a brit szigeten, különösen pedig Irlandban, hol ily alkalmakkal mindig összeütközések voltak a két felekezet között, minthogy a katolikusoknál szomorú emléket keltett föl.

New-Yorkban utóbbi időben az irlandi kivándorlások folytán a katolikusok túlsulyra emelkedtek, s midőn a csekélyebb számú protestánsok az idén f. hó 12-én az orániai ünnepet megülni készültek, a katolikus munkásoktól oly fenyegető állást foglalt el, hogy a hatóság jónak látta az ünnepélyt betiltani, mi természetesen a protestánsokat zudította fel. Erre aztán a hatóság megengedte az ünnepély, de katonai fedezetet rendelt ki. Ez azonban nem riasztotta vissza a munkásokat, kik hasonlóképp megjelentek az ünnepélyen. Az összeütközést a „Times“ így írja le:

„A menetben mintegy 200-an vettek részt 2000 rendőr és katona fedezete alatt. Az oránisták mindnyájan narancsszínű szalagot viseltek vállukon s 12 zenészszer és három zászlóval indultak ki délután 3 órakor. A néptömeg több ízben megtámadta a menetet, de ismételve visszavetett, a támadól részről később több lövés történt s záporban hullott a kő, mire általános utcaharc fejlődött ki. A katonaság minden parancsszó nélkül, sőt a tiszték tilalma dacára sortűzet adott ismételve némely házakra, a melyekből lövés történt, valamint a járdán haladó néptömeg közé is. Végre Varian tábornok, ki a csapatokat vezényelte, a rakoncátlan 84. ezredet fedezetül hátraküldvén, a 9-iket hívta előre s erre a menet ismét megindult. Az utcákon azonban már ekkor igen sok halott s még több sebesült hevert szerteszét, két tiszt s több katona is megsebesült, kiket aztán elősietett orvosok vettek ápolás alá.

A menet ezután minden további megtámadás nélkül végződött s az oránisták a Cooper-intézet elé érve leoldozták és eldugták szalagjaikat s eltűntek a néptömeg közt, zászlóikat a rendőrség vette át. A csend ezzel tökéletesen helyreállott. A zavargás alatt 21 ember halt meg, 175 kapott sebet s mintegy 200 fogattak el.“

A Francia- és Olaszország között közelebből beállott feszült viszony lassankint barátságos hangulatnak enged helyet. A nagymérvű havi készülődések, melyeket az olasz kormány újabb időben havi erejének emelésére kifejtett, valamint az olasz sajtó egy-egy részének Franciaországgal szemben elfoglalt ellenséges álláspontja, jegyzékváltásra adtak alkalmat Versailles és Florenz között. A „France“ szerint ugyanis Favre oda utasította volt a florencei francia követet, hogy hívja fel az olasz kormány figyelmét az olasz sajtó támadó hangjára. Kijelentette továbbá Favre, hogy a francia nemzet a legfölvábról sem szándékozik Olaszországban zavarokat kelteni, vagy a pápa világi hatalmának helyreállítását, sőt ellenkezőleg Franciaországnak az a legfőbb ohaja, hogy Olaszország egyrésze mellett a pápa személyes biztonságát és papi hatalmát is biztosítva lássa.

Az olasz kormány azt felelte e jegyzékre, hogy nincs tudomása az olasz sajtó egyrészenek támadó vagy sértő föllépéséről. A civita vecchiai munkálatoknak egyedül az a czéluk, hogy a régi erődök leromboltassanak. Az olasz kormány jegyzéke részletes felvilágosítást ad aztán arra nézve, mit tesz Olaszország jelenleg és mit fog tenni továbbra, hogy a pápa méltóságai és jogai megőriztessenek. Olaszország kormánya minden erre vonatkozó indítványt vagy észrevételt tisztelettel veend. — E jegyzék Nigra lovag által pár nap előtt nyújtottat át Thiers urnak. A „France“

ugy értesül, hogy mind az olasz kormány e felelete mind Nigra ur értekezése kedvező benyomást hagytak hátra Thiersnél.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, július 19. 10 ó. 30 p. d. e.
Érkezett: július 19. 10 ó. 42 p. d. e.

Hirlik, hogy kormányunk 30.000.000 frt, kölcsön felvétele ügyében Bécsben és Berlinben alkudozik.

A francia új képviselők szombati magán-értekezletükön a status quo fentartása mellett nyilatkoztak.

A rumén kamara a Strousbergnek adott concessiót megsemmisíté, az eddigi építkezésekért a részvényeseket kártalanítja.

A porosz koronaherceg Münchenből Angliába visezatért.

Kolozsmegye közönségéhez! (Vége.)

Alispán ur felépítetté a hidat úgy, a mint ő akarta, még 1869-ik évben, ki engedelmével nem tudom, miután e tárgyban tett jelentésemre a tkts. tisztségtől többé semminemű választ, rendeletet sem kaptam, azt azonban határozottan állítom: mikép a 12 ől belvilágu, egyenesen fektetendő tervezett hid helyett épült egy részutason fektett, 15 ől belvilággal, mely kivétel, hogy a költséget nem kis mértékben emelte, bizonyos és ennek dacára állandósága egy rakoncátlan hegyi patak szeszélyének kitéve — nem annyira bizonyos — mintha a tervezet nyomán épült volna. Hogy pedig a felépült hidnak a szokásos feljúlvisgálattal egybekötött számadás tételére e mai napig sem gondolt alispán ur, sem érteni, sem felfogni nem tudom, mintha cselekedeteit olyanoknak hinné s vallaná, melyeknél már jobb nem lehet és azokat megbírálni vagy talán még roszalni is senki fia hivatva nem lehet, tehát azokról számolni merőben feleslegesnek tartja. —

Végül lemondásomhoz szóval azt csatoltam, hogy ha a Gyarmathy Miklós alispán ur kezéből az utépítés kivétel és a főbíró urra ruháztatik, folytatom megye-mérnöki működésemet továbbra is; azonban ezen a fentebbiekből kifolyó méltányos kívánságom a bizottmányi határozat ellenére kivihetetlennek nyilvánítottván, nem maradt számomra más út, mint a felmentetésemről szóló okirat mentől előbbi kiadását sürgetnem, mit jelen év april hó 20-áról keltezve megkaptam 224—1871 eln. sz. alatt, melyben szakértő, buzgalmas és becsületes megyei szolgálatom bizonyítása mellett sajnálattal fejeztetik ki, hogy azon időszakban történt elmenetelem, melyben a megyének mérnöki szolgálatra legnagyobb szüksége van. A fentebbiekből kifolyólag bátor vagyok erre egész tisztelettel megjegyezni, mikép soha semmi elhivatatlanságtól addig meg nem váltam, míg arra a körülmények és viszonyok — mint jelen esetben is — reá nem kényszerítettek; mint ezt eléggé bebizonyítám akkor is, midőn állami szolgálatba való kineveztetésem el nem fogadva, bár ekelebbi fizetéssel továbbra is a megye szolgálatának szenteltem munkásságomat, azon megye közönségének, melynek többségétől a méltánylás és elismerés félreismerhetetlen jeleit kinyerhetni elég szerencsés voltam, s melynek emléket háláson megőrizni visszavonulásom után legfőbb törekvésem leend. —

Velits Lajos, mérnök.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jul. 19.

— Kolozsmegye új felosztása. Az 1870. évi 42-ik t. cikk 91. §-sa alapján kiküldött 63 tagu bizottság I. szakosztálya javaslatát elkészítette. Ezen tervezet szerint az eddigi 12 szolgabírói járás 10 járássá szállított le, melyből 5 az alsó, 5 a felső kerülethez tartozand. Megállapított egyszersmind minden járás központja a végett, hogy a járás lakói hivatalos ügyeikben tudhassák, hova kell fordulniok, s hogy a szolgabírói hivatalt ne a járás valamely járhatlan utakkal bíró zugában, hanem annak legélénkebb és legnagyobb forgalommal bíró helyiségében legyen. Ez okból történt, hogy egy pár járás központja ezelszerűség szempontjából a járáson kívül helyeztetett el. A felosztás ez: I. Felső kerület 1. Gyalui járás (központ Gyalu) 19 helység s 18,004 lakóval. 2. Bánfi-bunyadi járás (k. B.-Hunyad) 24 helység s 20529 lakóval. E két járás a régi gyalui s illetőleg bánfihunyadi szolgabíróskökből alakított, azon változtatással, hogy Pányik a gyaluiból a bánfihunyadi járásba tétel. 3. Bikeli járás (k. B.-Hunyad) 22 helység s 15084 lakóval. Áll a Bikeli szolgabíróskö, Zsobok, Oláh-Nádas (az almási) s Retyitzelből (a bánfihunyadi járásból) 4. almási járás (k. N. Almás) 23 helység 12,745 lakóval. Áll az almási szolgabírósköből, s a bácsi szolgabírósköből Lapupatak, Dank, Forgácskut, Vársártelke, Oláhköblös s Argyos községeiből: 5. nádas járás (k. Nádas) 28 helység 19,176 lakóval. Áll a fejedői s a bácsi szolgabírósköből, mennyiben az utóbbiból az almási járásba már beosztva nincsenek. II. Alsó kerület. 6. Kolozsvári járás (k. Apahida) 18 helység 13,596 lakóval. Áll az egész kolozsi szolgabíróskö s a palatkai járásból: a három Zsuk, Köteland, Bárcz s Visa helységből. 7. Mócsi járás (k. Mócs) 26 helység 19,559 lakóval. Áll az egész mócsi szolgabírósköből s a palatkai járásból: Kályán, O. Gyéres, V.-Kamarás, M.-Palatka, Pete, Légen, Keszű s Kátóna községeiből. 8. Örményesi járás (k. M.-Örményes) 18 község 14,368 lakóval. Áll az örményesi szolgabírósköből, a nyulasiból: Királyfalva, Kis-Nyulas, N.-Ercse; a palatkaiakból: Kis- és Nagy-Czeg községeiből. 9. Nagy-nyulas járás (k. Teke) 16 helység 11,419 lakóval. 10. Tekei járás (k. Teke) 15 helység 16,210 lakóval. Áll e két utolsó járás a n.-nyulas és tekei szolgabírósköből. E szerint a

felső kerület 116 helység s 85,538 lakos, az alsó kerület 93 helység és 75,152 lakosból álland.

— Dr. Gajzágó Joachim honvéd-zászlóalji főorvos (Kolozsvárt) honvéd-ezred orvosá neveztetett ki.

— Vasuti menetrend. Lapunk tegnapi száma közli a m. keleti vasut menetrendjét, de meg kell jegyeznünk, hogy a vonalon folyó munkálatok miatt a személy-vonat még eddig nem közlekedik és csak a vegyesvonal használtatik személyszállításra.

— A posta nem közönség; ezt, úgy látszik, néhány kolozsvári uri ember nem tudta, mert lajtántuli fürdőre utazván, magyarországi levélborítékokkal látták el magukat és most azok, kiket leveleikkel megtiszteltek, fizethetik a vitelbért és 5 kros büntetést.

— A Victoria biztosító társulat kijelentette, hogy kész pesti vezérügynöksége által a hírlapírói segélyegylet pénzét kezelteni, a mennyiben t. i. ez az alakítandó nyugdíjintézet tervezetével megegyeztetethető.

— Az „Orosz beszédek” második kötete megjelent. Oroszból fordította Fincicky Mihály. Tartalma: Hőfőregteg Puskin Sándortól. Aszja Turgenew Ivántól. A hercegnő Sollogub gróftól, 182 lap. Az orosz irodalom legkitűnőbb íróitól 3 gyönyörű beszélt mutat be e kötet. Ki csak egyszerűen mulattató olvasmányt keres, épen úgy ki lesz elégtve, mint az, kit magasabb műigények, lélektani buvárlat, jó compositio vezetnek. Irodalmunkban annyival inkább nyeresémet s beszédek átültetése, mert hű, csinos, szabatos fordítás, jó magyarság jellemzik azt. Nagyon óhajtanád, hogy a közönség részvéte módot adjon a fordítónak újabb remek átültetésére.

— Gr. Széchenyi István összes műveinek teljes kiadását már régóta óhajtván várták a komoly műveket kedvelő irodalombarátok. Ez óhajnak a megboldogult fia, gróf Széchenyi Béla, már legközelebb eleget tesz. A nagy szellem munkái Paur Iván rendező keze alatt most már Czenken vannak fölállítva s a még napvilágot nem látott irodalmi művek, levelek, eszmétörödek bizonyára szintén egy-két kötetet kitesznek. Paur már több mint két hete a legnagyobb szorgalommal rendezi. A kiállításról Ráth Mór fog gondoskodni, hogy a tartalomhoz méltó legyen.

— A postahivatalban. Pénzes levelet kíván földadni M. N. A hivatalnok kérdi: „Micsoda címre lesz kiállítva?” — M. N. címére. — „És a földad?” — M. N. „Tehát testvérenek küldi a pénzt?” — „Nem, hanem magamnak.” — „Furcsa hát akkor mért nem teszi egyszerűen a zsebébe s mért nem viszi magával?” — „Hm! — felel a kérdett mosolyogva. — Igen jól ismerem magamat, s tudom, hogy mire odaérnék, nem lenne a pénzből egy krajczár sem!”

— A megyerendezés ügyében kiküldött 62-ös bizottság holnap ül össze, hogy a már elkészített (s lapunkban is részben közzétett) javaslatok fölött tanácskozzék; a megyei bizottmány ezután július 27-én fogja közgyűlésben tárgyalni.

— Örvendetes haladás. A lajhántuli tartományokban 1851-ben 608 pap és 558 világi tanított a gymnasiumokban, tehát a tanárok 52%-je pap volt: ellenben 1870-ben 602 pap és 1290 világi tanár következésképp 92%-ja a tanároknak pap volt.

— A dévai állami tanító-képezdében a nyilvános vizsgálatok f. hó 24-ikétől 29-ikéig fognak tartatni. E képezdében 20 növendék nyert kiképeztetést és pedig 13 magyar s 7 román; a gyakorló iskola hat osztályában 48 tanuló oktatott.

— Kimutatás a szt.-lászói tűzkárosultak felségelésére Kolozsvárt 1871. július 9-én rendezett tánczvigalommal egybekötött dal-estély alkalmával történt bevételek, kiadások és felül fizetésekről: Belépti jegyekből bejött 399 frt, felül fizetésekből 79 frt 40 kr, összes bevétel 478 frt 40 kr; összes kiadás 188 frt 40. Tiszta jövedelem 290 — kétszázkilenczven forint, — mely összeg a bizottmány határozata folytán br. Kemény György tordamegyei főispán urnak küldetett át. Felül fizettek névszerint: Holdampf György 1 frt, Vikol Lajos 1 forint, Vikol Gergely 1 frt, dr. Machek Béla 9 frt, Korbuly Gergely 5 frt, Kiss Sándor 4 frt, Weltin Constantin 4 frt, Dániel Márton orsz. képviselő 1 frt, Szathmári Elek 1 frt, gr. Klebersberg Zdenkó 1 frt, Kendeffy Árpád orsz. képviselő 1 frt, Buday Károly 1 frt, Römer Endre 1 frt, Korbuly Bogdán 4 frt, Simon Elek 5 frt, Himmelstein Mór 1 frt, br. Bánffy Adám 4 frt, br. Bánffy Adámné 4 frt, Gegenbauer József 1 frt, Hutflesz Károly 4 frt, Hutflesz György 2 frt, dr. Haller Károly 1 frt, Stóger Béla 1 frt, K. Papp Miklós 1 frt, dr. Brenesán Sándor 1 frt, Tauffer József 1 frt, dr. Hintz György 1 frt, Demjén László 1 frt, Arenstein N. 1 frt, Tauffer János 1 frt, Biró Pál 4 frt, gr. Eszterházy Kálmán 4 frt, Tedescó 2 frt, Pittner Gáspár 1 frt, Szilvassy Béla 1 frt, Szász Béla 1 frt, Sikó Miklós 1 frt, Medgyesy János 40 kr; Összesen: 79 frt 40 kr. o. é. Egyszersmind nem mulasztjuk el, a kolozsvári dal-egyletnek a kezdeményezés és közreműködésért, nemkülönben a fenntebb elősorolt urak és urnóknak a mostoha sors által oly nyomasztón sújtott inséges felebarátink iránti kegyes pártfogásért, az érdekeltek nevében a rendező bizottmány öszinte köszönetét tolmácsolni. Dr. Hintz György, b. alelnök. Moricz Gyula, b. jegyző. Demjén László b. pénztárnok.

— James William Seward az észak-amerikai egyesült államok volt külügyi államtitkára Orsováról Pestre érkezett az „Erzsébet” gőzösön, s a „Hungáriá”-ba szállt. Midőn a gőzös a szálloda előtti kikötő hidhoz ért, a szálloda tetejére felvonták az egyesült államok csillagos lobogóját, mit a gőzös kapitánya viszonzott. A hajónál a vendéget a partkapitány és az első ált. dunagőzhajózási társulat első hivatalnokai fogadták. Mr. Seward két leányával és hat személyből álló kíséretével, a sűrű néptömeg éljenzései közt kocsihoz a szállodához. Az észak-amerikai államok pesti consulát, több Pesten tartózkodó amerikai és angolok látogatását fogadta. Mr. Seward már koros ember, Indiából és Chinából visszatértében Konstantinápolyból jött s Pestről Bécsen és Londonon át hazájába utazik.

— Dr. Flór Ferencz végrendeletének főbb pontjai a pesti lapokban olvashatók. E derék polgár husz ezer forintot hagyott az Akadémia részére. Monumentum aere perennius!

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági vegyes.

A szőlőtetű (Phylloxera) ellen a szőlőtermelők a mész-kénmészt (Bisulfure de calcium) igen sikeresen használják. A gyógyszerárban kapható oldat, mely száz súlyrész vízre husz súlyrész mész-kénmájat tartalmaz, negyvenszeresen meghígítható, anélkül, hogy hatását elvesztené. A velebanás is igen egyszerű, mert csak a megtettvesedett lőkék földjét kell megöntözni. A befecskendezés nem szükséges, habár a nagyobb hatás kedvéért tanácsolható. Szintén tanácsolják a dohány, illetőleg a bagóforrázatot is, ez azonban csak sűrűsített állapotában eredményes.

A fehér mustár. A gazdáknak egyes gazdasági lapok háládatos olajtermékül ajánlják a fehér mustárt, melynek termelése annál előnyösebb, mivel april elejétől junius végéig vethető. A „Land und Forstwirtschaftliche Zeitung der Provinz Preussen” e növényről következő felvilágosítást ad olvasóinak:

A fehér mák bármely földben megterem, mely nem nagyon nedves. Legjobban tenyészik fekete föld szántók, kiszáritott tőfenék és ujszántásu gyepföldeken. E növény kiváló kén-sav és villó (Phosphor) tartalma csak az ilyen-nemű új törésű földeket tétélezi föl tenyészhelyül, mert egyebütt nem találja meg a fejlődésére szükséges elemeket. Váltógazdaságnál, az eddigi tapasztalatok szerint legelőnyösebb, ha trágyázott krumpli vagy cukorrépa után vetjük el. Friss trágyázással nem fér össze, s a burján nagyon kiöli. Jó termésre szükséges, hogy mintegy május első felében, az őrsi szántásra, mely a finom magvak felvételére az extirpátorral kellőleg előkészített, vettesék el; teljesen 10—12 hét alatt érik meg s holdankint egy mérő szem vettetik el. Szénául is nagyon ajánlható, azonban ilyenkor tanácsos pohánkával (haricska), vegyest vetni. Egy fél mérő fehér mustárt és egy harmad, legfellegb egy fél mérő pohánka sűrűn álló növényzetet ad, melyet, ha virágzaskor kaszálatik le, a szarvasmarhák szívesen esznek és mely a tejképzésre lényeges befolyással van. Árpá, zab, abrakborsó (Wicken) vegyíték közé, ha fehér mustárt vetünk, sokkal szebb és jobb szénát nyerünk. Ilyenkor a fehér mustár csak akkor vetendő el, midőn a többi vetés már kikelt, mert gyors fejlődésénél fogva sokkal könnyebben kifejljk, s egyrészt a többi növést hátráltatná, másrészt már akkorra keménynyé válnék, mikor a többi kaszálató lesz. A mustár kiszívja a szántóföldet, de nem annyira mint a repace, mert sűrűbb levelei a földet jobban árnyékolják. A második vetés nem ad tetemesen kevesebb termést az elsőnél. Szalmáját és hüveljét a juhok jóízűen eszik, azonban ezeknek nincs oly tápértékük mint a repaceéink.

A penészgomba ellen. A „Nouvelle d'Alsace”-ban egy hosszabb cikk jelent meg, melyben föl soroltatnak azon változások, melyeket néha a pinczék okoznak a borban. Midőn fölemlíti, miszerint a jó pinczék kelléke, hogy bennök egyenlő alacsony légmérsék mellett kellő mérvű nedvességet tartalmazzon a körleg, sajnálkozva teszi hozzá, miszerint ez nem mindenütt érhető el. Kivált hol a pinczék a szőlőkben vannak, vagy hol a földet nem lehetett kiszáritni, gyakran láthatni a falakon, sőt a hordó külső oldalán is penészgombákat, melyek a körleget megrontva, a bor romlásának is igen gyakran okai.

Ily pinczében nemcsak a hordó romlik el könnyen, de miután a beragályosított levegőben a penésznek magporai szállanak fel s alá, a borral sem lehet bánni, mert a borba hatvák e magporok, a mikroszkop alatti vizsgálatok szerint a bort is megrontják.

Ha az ily pinczében a penészgomba lehetőleg kikapusztított, igen egyszerű mód van a további penész-képződésmegakadályozni, sez az ép oly könnyű, mint kevéssé kőses kénezés.

Az egész pinczében több helyre elosztva cseréparabokon ként gyujtunk meg, s ezután a pincét gondosan bezárjuk. A kén gőze nem árthat a jól bedugaszolt hordókban levő bornak, de a pinczében körülbelül oly formán hat, mint a kénezés a hordóban, t. i. elpusztítja az ott levő penészmag-porokat.

Ez eljárást, mely sem fáradság, sem költséggel nem jár, igen célszerű többször ismételni, így különösen borkezelés alatt, mikor is kénezés után a pince jól kiszellőzendő, valamint a pince huzamos bezárása előtt. Együttal e mód minden békát, pinceférget stb kikapusztít.

Felölös szerkesztő Szász Béla.

Nyilttér *)

Idegenek névjegyzéke

Biasini szállodájában Kolozsvárt, Julius — 18-án 1871.

Wallerstein, kereskedő, Csucsáról. Goldstein József, kereskedő, Mező-Turáról. Boér Kálmán, alispán, Pestről. Herman Fischer, kereskedő N.-Váradról. Rozenhal Ignác, kereskedő, N.-Váradról. Jaunka István, birtokos, Fehérvárról. Veres György, ügyvéd, N.-Enyedről. Kálmán Ferencz, kereskedő, N.-Váradról. Beteg Ferencz, birtokos, Dézsről. Cr. Vass Ádám urnó, Pestről. Dr. Bogos István, Pestről. Barna Farkas, birtokos, N.-Váradról. Dr. Malai János, tanár, Naszódáról. Spitzer József, kereskedő, Hevesről. Sófalvi Lajos, Dézsről. Markos János, Dézsről. Hankó János, sőtiszt, Dézsről. Boér Lajos, birtokos, Tordáról. Bruder Erukel, kereskedő, N.-Váradról. Irényi Lukácsné, birtokosné, Dézsről. Matika Albert, birtokos, Váráshelyről. Fehér József, gyógyszerész, Tordáról. Bunter Adolf, kereskedő, Váráshelyről. Németh Emilia, Váráshelyről. Ferenczi Károlyné, birtokosné, Váráshelyről.

*) E rovat alatt közltekért csupán a sajtóhatóság irányában válnál felelősséget a szerk.

(226)	Aratógépek	ára 450 és 500 forint.
	Szénagyújtógépek	125 „
	Gubicz-féle vasekék	20 „
	Vidats-féle vasekék	18 és 19 „
	Eketaligák	10 és 13 „

Kaphatók:

JANKÓ VINCZE

gépgyárában

Kolozsvártt, külső tordautczában 306 sz. alatt.

(76)

VICTORIA

(21-*)

biztosító társaság Kolozsvártt

3,302,374 forint biztosítéki alappal

biztosításokat fogad el:

- Tűzkárok ellen.
- Szállítmányi áruk — uton elkarosodása ellen.
- Jég-károk ellen — mindennemű terményekre.
- Végre minden módozatokban,

az ember életére:

nevezetesen biztosít:

- halálesetben fizetendő tőkéket;
- a biztosítónak még életében fizetendő tőkéket;
- gyermek számára nevelési, kiházasítási vagy férjhezmeneteli tőkéket;
- nyugdíj vagy életjáradéki összegeket;
- temetkezési költségeket;
- közvetíti az általa alakított túlélési csoportokat.

Életbiztosítási példák.

- Halálesetre biztosított 2000 forint tőke évenkénti díja a biztosító

20	30	40	50
éves	korában	kezdődőleg	
34 frt 60 kr.	45 frt 40 kr.	63 frt 40 kr.	95 frt 20 kr.

- Kiházasítási 1000 forint tőkéért, mely a gyermeknek 20-ik évében fizetetik ki, évenkénti díjban esik, ha a kedvezményezett gyermek a bélépéskor

2	4	6	8
é	v	e	s
34 frt 20 kr.	42 frt — kr.	51 frt 20 kr.	64 frt — kr.

- Ha egy jelenleg 25 éves egyén 60 éves korától kezdődőleg évenkénti 1000 frt. járadékot kíván magának biztosítani, fizet évenként 81 frtot o. ért.

- Hogy egy jelenleg 28 éves férj és 22 éves neje valamelyikük elhalásakor a a tul élő részére 2000 forint legyen biztosítva, fizetnei kell díjban: 62 forint 60 krt. évenként.

Mindezen miveleteknél a biztosítók még az évi nyereség felében is részesülnek.

- Hogy egy 38 éves egyén halála esetére 100 forint temetkezési költséget biztosítson, fizet évenként, $\frac{1}{2}$ évenként, $\frac{1}{4}$ évenként, havonként

3 frt 15 kr.	1 frt 63 kr.	82 krajczárt.	28 krjert.
--------------	--------------	---------------	------------

Egyéb módozatokra nézt s különben is mindenekben bővebb felvilágosítás-sal szolgálnak a társasági felügyelők, vidéki ügynökök és helyben

A VICTORIA biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.

(Főtér 278 sz. 1-ső emelet hátul.)

(244)

(3-6)

Új sorsjegy-csoportok

részletfizetés mellett a legközelebbi huzásokra

jul. 15 és 30-kán, aug. 1 és 15-kén, sept. 1-sején.

Mindjárt az első részlet befizetése után s a fizetések folytán játszhatni

egészen egyedül minden nyerőre

a csoportban foglalt sorsjegyeknek, melyek successive kiszolgáltatának a részlet-jegy határozmányai szerint. E szerint tehát már a fizetések teljesítése közben eredeti sorsjegyek birtokába juthatni.

Első csoport	5%-es 100 frtos 1860-diki jegy, huzása aug. 1-sején 3%-es teljesen befizetett huzása aug. 1-sején 400 frankos török-sorsjegy	évenként 8 huzás 1 milliót meghaladó nyerővel és 4 frt kamattal. E csoport ára: első részlet 10 frt s további 24 havi részlet ára 10 frt.
Második csoport	5%-es 100 frtos 1860-k jegy, huzása aug. 1-sején Salm-jegy huzása aug. 1-sején Waldstein-jegy huzása aug. 15-kén. 50 frtos magyar díj-sorsjegy, huzása aug. 15-kén. Szász-Meiningeri sorsjegy, huzása nov. 1-sején.	évenként 12 huzás körülbelül 1 milliót meghaladó nyerővel és 4 frt kamattal. E csoport ára: 1-ső részlet 10 frt. és további 30 havi részlet ára 10 frt.
Harmadik csoport	3%-es teljesen befizetett 400 frankos török-sorsjegy huzása aug. 1-sején 50 frtos 1864-k jegy, huzása sept. 1-sején. 50 frtos magyar díj-sorsjegy, huzása aug. 15-kén. Braunschweigi-jegy, huzása aug. 1-sején. Clary-jegy, huzása július 30-dikán. Stanislan-jegy, huzása oktob. 15-dikén.	évenként 24 huzás $2\frac{1}{2}$ milliót meghaladó nyereményekkel és 12 frank kamattal. E csoport ára: első részlet 12 frt. és további 30 havi részlet ára 12 frt.

A kamatok az első részlet befizetési napján kezdve a vevőt illetik. Bélyeg egyszer s mindenkorra csoportonként 2 frt 55 kr. Az első részlet és a bélyeg befizetésére részletjegy szolgáltat ki, melyben a sorsjegyek sorosai és számai följegyzve, s mely a birtokost a fentebbi előnyök iránt biztosítja.

Minden Osztrák-Magyarországban létező sorsjegyek egy egyenként, mint tetszés szerint összeállított csoportokban rész-fizetésekre jutányosan adatnak el.

1871 szeptember 1-sején a

200,000 frtos főnyerőt

egy tölem kiállított részletjegy ütötte meg.

EDUARD FÜRST bankháza Wien, Stephansplatz.

Julius 5-kén 1871.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

(50)

(22-24)

Galene-befőcskendés

fájdalom nélkül gyógyítja 3 nap alatt a húgy-cső minden gennyfolyását, úgy keletkezteben, mint kifejtett és egészen idült állapotában. Központi raktár az Osztrák-magyar birodalom számára:

Maager Vilmosnál, Wien,
Bäcker-Strasse 12.

Egy üveg ára, használati utasítással, 3 frt 70 kr. Pesten, Török Józsefnél, királyutca 7.

(2-3)

Hidutczában a Kék Szőlőnél

a vendéglő kerttel együtt bérbeadó.

A nagyutczában a Csikóshoz

címzett vendéglő és kert eladó, vagy bérbe kiadó. Értekezhetni tulajdonos

Nemessányi Andrásal.

(218)

(6-*)

Első fehérmű gyári raktár!!!

Duha Kristóf-nál,

Bel-középuteza 457-dik szám a kisegítő alatt.

Alólírt teljes tisztelettel bátorkodik a n. é. t. cz. közönséggel tudatni, mi szerint gyári raktárát a

nyári idényre

megnagyobbítván és összeköttetései nevezetes gyárosokkal lehetővé teszi, mindennemű fehérműket valóságos bécsi gyári áron szolgálni.

Tájékozással szolgálnak az alant jegyzett árak, u. m.

Férfi leningek, rumburgi vagy hollandi vászonból, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 60 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt 50 kr, 6, 7 forinttól 10 frtig.

Férfi schiffon, 1 frt 25 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 40 kr, 2 frt 80 kr, 3 frt, 3 frt 20 kr, divatos elővel 2 frt 80 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 3 frt 80.

Férfi színes ingek, 1 frt, 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr.

Férfi gatyák, magyar, német állású, 90 kr, 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt.

Női ingek, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4, 5, 6, 8 frt. „cor settek, hálóréklik, 2 frt, 2 frt 50 kr, 2 frt 80 kr, 3 frt, 4, 5, 6, 8 frt.

Női gatyák, 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 2 frt.

Zsebkendő, fehér, 2 frt 80 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4-5 frt, 5 frt 50 kr, 6, 7, 8, 10 frtig.

Továbbá dúsan ellátott raktár: rumburgi, hollandi creasz és bécsi házi vásznak, egy minden e szakhoz tartozó cikkek.

Varrógép tulajdonosoknak valóságos Clark és Paislei, 6 százu gépczerna és tö kapható. Számos látogatását kéri.

Figyelmeztetés! Vidéki megrendeléseknél kéretik a nyak- és vállbőség pontos megjelölése; megrendelések pontosan teljesíttetnek és a testhez nem találók becséréltetnek.

IRODALMI UJDONSÁGOK!!

Stein János erd. muz. egyll. könyvtáros- s kiadó-nál Kolozsvártt megjelentek s minden hazai könyvtárusnál

kaphatók:

MAGYAR POLGÁRI

törvénykezési rendtartás.

(1868. LIV. törvényezikk.)

Felvilágosító és utasító jegyzetekkel kísérte GROISZ GUSZTAV, jogtudor, a kolozsvári m. kir. jogakademián a büntetőjog és a polgári törvénykezés ny. r. tanára, a bírói és jogtörténelmi államvizsgálati bizottságok tagja.

Nagy 8-rét, 662 lap. Ára 5 frt.

E munkában az elméleti és gyakorlati iránynak egyaránt elég van téve. A törvény előadása azon sorrendben történik a melyben a törvényben az egyes §§-ok következnek, ezt kívánván a munkának gyakorlati iránya, minthogy ezen előadási rendszer a törvény egyes határozmányainak felfekeresését könnyíti; azonban a törvény minden egyes címét és fejezetét egy általános bevezetés előzi meg, melyben az azon cím- vagy fejezetben tartalmazott elvek megismertetve és kellőleg megvilágosítva vannak, így e munka a jogtanuló ifjúságnak is hasznos tankönyvül szolgálhat; — végül a törvény eredeti szövegét felvilágosító és utasító jegyzetek kísérik s egyszersmind a fontosabb iromány-példák az illető helyeken felvéttetek.

Azon körülmény, hogy szerző a munkának megírásával nem sietett, ennek csak előnyére szolgált, mivel így lehetséges lett, hogy a m. kir. curiának mint semmitőzősknek az új törvénykezési rendtartás életbelépte óta hozott elvi jelentőségű döntvényei mindenütt figyelembe tartattak és felhasználattak, melyek pedig a törvény kellő értelmezésére igen hasznos anyagot nyújtanak, míg a törvény életbeléptével majdnem egyidejűleg megjelent munkák ezen hasznos anyagot merőben nélkülözik.

Községi faiskola.

Alapvonalok a gyümölcsstenyésztésre,

Községek, néptanítók, gazdák számára írta Kócsi Károly, a kolozsvári ev. ref. főtanodában a természetrajz r. tanára.

(A szöveg közé nyomott 58 ábrával s egy tervlappal.)

Nagy 8-rét, X. és 200 lap. Ára 1 frt 50 kr.

Fábián Dániel népszerű egyházi beszédei.

Egy egész évre. Ára 3 frt.

Kecskeméti lelkészi-tár.

A gyakorlati lelkészethez tartozó munkák gyűjteménye. Szerk. FÖRDÖS LAJOS.

III. füzet. Ára 1 frt 40 kr.

APÁCZA és KEGYENCZNŐ.

Regény: a bécsi életből. Írta HAFNER KÁROLY. Két kötet.

Ára 1 frt 60 kr.